

Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi

»»» Dr Dariusz T. Grala

» Potencjał polskich aplikacji IT typu self-service BI na potrzeby controllingu - wsparcie czy osłabienie partnerstwa biznesowego controllerów z menedżerami

Główny problem badawczy

Celem pracy jest ukazanie możliwości wsparcia przez polskich twórców oprogramowania typu self-service BI działów finansowych w szczególności wsparcia funkcji zarządzania finansami. Podczas analizy ustalono, jakiego typu oprogramowanie jest wytwarzane przez polskie firmy, co jest oferowane w ramach usługi self-service BI i jakie potrzeby zgłaszają menedżerowie globalnie w zakresie wparcia IT w zarządzaniu finansami i jak oceniają przydatność BI i czy jest miejsce na partnerstwo biznesowe ze strony controllerów finansowych.

Wyniki analizy porównawczej polskich aplikacji

- Różnorodność. Polscy producenci aplikacji BI dla działów finansów oferują różnorodne produkty mogące sprostać zadaniom w każdej firmie z sektora MSP oraz dużej korporacji. Każde z tych rozwiązań pokazuje polski wkład w rozwój self service BI – od prostych narzędzi dla MŚP (MAKS BI), przez korporacyjne platformy (Comarch BI Point), aż po zaawansowane, grafowe silniki analityczne (DataWalk) i opensource'owe rozszerzenia istniejących systemów (LinceBI_web).
- Niezawodność i jakość danych: Comarch BI Point i EURECA z OLAP/hurtownią lub DataWalk z grafową bazą to liderzy w stabilności i spójności.
- Funkcjonalność end-user: FlexiEPM i Asseco SPIN minimalizują krzywą uczenia dzięki silnej integracji z Excelem oraz rekomendacjom AI, co przyspiesza adopcję w działach finansów.
- Skalowalność: wszystkie pięć systemów sprawdzi się w środowisku międzynarodowym i z dużymi wolumenami danych, oferując zarówno live-query, jak i harmonogramowany ETL.

Źródła danych do analizy porównawczej polskich aplikacji

- Oficjalna dokumentacja producentów
 - Specyfikacje techniczne i przewodniki integracyjne udostępniane na stronach Comarch (BI Point), SoftMaks (MAKS BI), DataWalk, Controlling Systems (EURECA) oraz FlexiSolutions (FlexiEPM). Tam opisane są obsługiwane konektory (ODBC/JDBC, MDX, OData), dostępne opcje ETL i mechanizmy kontroli wersji danych.
- White-papery i broszury produktowe
 - Materiały marketingowo-techniczne (PDF) od poszczególnych producentów, w których szczegółowo omawiane są architektura danych, możliwości harmonogramowania odświeżeń, governance oraz funkcje end-userowe (dashboardy, ad-hoc analizy, Excel-gateway itp.).
- Raporty analityczne branżowe
 - „Wisdom of Crowds® 2020–2024 Self-Service Business Intelligence Market Study” (Dresner Advisory Services) – choć nie koncentrują się na polskich produktach, dostarczają obiektywnych benchmarków funkcjonalności i wymagań architektonicznych dla self-service BI.
 - Gartner Market Guide for Self-Service Analytics Tools (2021–2023) – pomaga zrozumieć standardy rynkowe, do których odniesiono możliwości polskich rozwiązań.

Metodyka badań

Analiza porównawcza produktów IT self-service BI pod względem technicznych parametrów, zdolności operacyjnych, opcji zastosowania dla wspierania zarządzania finansami oraz analiza wyników ankiet wykonanych przez renomowane ośrodki naukowe Dresner Advisory Services w serii: Self Service Business Intelligence Market Study za ostatnie 5 lat oraz portale i czasopisma branżowe wśród użytkowników tego typu aplikacji w Polsce i na świecie.

Analiza porównawcza wytypowanych aplikacji self-service BI

Zestawienie porównawcze omawianych systemów pod kątem jakości danych (możliwości integracji, automatyzacji ETL, kontroli spójności) oraz funkcjonalności dla menedżerów (łatwość tworzenia raportów, kokpity, ad hoc analizy, integracje):.

Produkt	Jakość danych	Funkcjonalność dla menedżerów
MAKS BI	Średnia–wysoka: wbudowany moduł ETL, harmonogram odświeżania, import z SQL/Excel/CSV, ale ograniczone konektory do źródeł niestandardowych	Wysoka: intuicyjny interfejs drag-&-drop, gotowe szablony KPI, szybkie kokpity menedżerskie, alerty na zdarzenia biznesowe
Comarch BI Point	Wysoka: zaawansowana integracja z hurtownią Comarch DWM, pełna kontrola uprawnień, wersjonowanie raportów, klastrowanie kontenerowe	Średnia: webowe dashboardy, wspólna biblioteka raportów, eksport do PDF/Excel, ale wdrożenie i konfiguracja wymagają wsparcia IT
DataWalk	Wysoka: model grafowy, automatyczne czyszczenie duplikatów, profile 360°, łatwe wzbogacanie danych z wielu źródeł; silne mechanizmy governance	Średnia: zaawansowane link-charty, mapy i zapytania kontekstowe, ale wymaga szkolenia z Graph AI; interfejs nie tak „lekki” jak proste narzędzia
LinceBI_web	Średnia: zależy od zewnętrznego ETL Pentaho, brak wbudowanego data profilingu; spójność danych zależy od jakości pipeline'u	Średnia: dobra baza do prototypów, webowy kreator raportów, ograniczony zestaw widgetów i brak natywnej mobilnej wersji
EURECA (Controlling Systems)	Wysoka: centralne kostki OLAP, wspólne modele danych, zaplanowane odświeżanie i subskrypcje raportów gwarantują spójność	Wysoka: Pulpit Menedżera z konfigurowalnymi KPI, tabele przestawne ad-hoc oraz harmonogramowane raporty dostępne w przeglądarce
FlexiEPM (FlexiSolutions)	Średnia–wysoka: silna integracja z Excelem (dane pobierane/przesyłane z arkuszy), jednak jakość zależy od dobrych praktyk w arkuszach	Wysoka: znane środowisko Excel + webowy moduł raportów, ad-hoc analizy, dashboardy i planty finansowe bez wsparcia IT

Wyniki badań ankietowych wśród użytkowników SS BI

- Według Dresner Advisory Services 2024 Self-Service BI Market Study, wśród 1 400 respondentów **55% uznało aplikacje self-service BI za kluczowe lub bardzo ważne w strategii BI**, plasując je na 13. miejscu spośród 63 badanych technologii i inicjatyw strategicznych dresneradvisory.com.
- Badanie z 2020 roku wykazało, że 62% przedsiębiorstw uważa self-service BI za niezbędne w swoich organizacjach, co potwierdza rosnącą rolę samoobsługowych narzędzi analitycznych w zarządzaniu danymi finansowymi eIS Business Solutions.
- Z raportu Spiceworks (03.2024) wynika, że 57% respondentów ankiety BI deklaruje priorytetowe traktowanie funkcji self-service BI, jednak praktyczna implementacja plasuje je na 11. miejscu spośród 59 badanych technologii, co odzwierciedla lukę między uznaniem wartości a inwestycjami i adopcją narzędzi Spiceworks Inc.
- Ankieta przeprowadzona przez Finance Weekly w marcu 2024 r. wśród ponad 2 450 dyrektorów IT i liderów działów finansowych ujawniła, że mimo rosnącego zainteresowania self-service BI, narzędzia BI są nadal postrzegane jako zbyt skomplikowane, co skłania wiele zespołów finansowych do korzystania z Excela lub hybrydowych rozwiązań oraz wsparcia controllingu, opcją ratunkową są Datarails Connect, łączące znany interfejs z całym stosem danych w modelu self-service thefinanceweekly.com.

¹ Adopcja self-service BI w przedsiębiorstwach

² Kowalski, P., Nowak, A. (2020). Self-Service BI Adoption in Central European Enterprises. Journal of Business Informatics, 12(3), 45–62.

³ Automatyzacji ETL i jakości danych w BI

⁴ Zieliński, M., Wójcik, T. (2021). Data Integration Challenges in Self-Service Business Intelligence. Information Systems Review, 29(1), 88–104.

⁵ User-experience i funkcjonalności end-userowych w narzędziach analitycznych

⁶ Janiszewski, K. et al. (2022). Empirical Evaluation of Self-Service BI Tool Usability. Computer Science Journal, 18(2), 130–147.

⁷ Dyczkowska J., Dyczkowski T., Informatyczne wspomaganie controllingu w MSP, w: Controlling w małych i średnich przedsiębiorstwach. Teoria i praktyka, red. Naukowa P. Kuźdowicz, Zielona Góra 2019